

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการปฏิรูปการศึกษาใหม่ และการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และ 2551 ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลที่แตกต่างไปจากเดิม เนื่องจากการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นใช้การทดสอบความรู้ด้วยคำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบ ยังคงมีปัญหาเนื่องจากสามารถวัดตัวอย่างความรู้ได้เพียงบางส่วน และไม่ครอบคลุมเพียงพอ อีกทั้งยังไม่สามารถวัดทักษะที่สำคัญที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานได้ ได้แก่ ทักษะ การแก้ปัญหา การคิดริเริ่ม การสังเคราะห์ เป็นต้น การจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาผู้เรียนยังขาดความสามารถในการปฏิบัติงานหลายประการ ทั้งความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการคิด และความสามารถในการใช้ชีวิตภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นผู้เรียนควรได้รับผลสัมฤทธิ์ทั้งด้านเนื้อหา และกระบวนการ แต่ความรู้ด้านกระบวนการใช้แบบทดสอบวัดความรู้จะวัดได้ไม่แม่นยำตรง กระบวนการในการปฏิบัติงานนั้นมีความสำคัญต่อผู้เรียนเป็นอันมาก เนื่องจากในสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่มีความเปลี่ยนแปลงนั้น มีความต้องการบุคคลที่มีความสามารถในการปฏิบัติงาน อีกทั้งสามารถปรับตัวได้ในสังคม มีความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักแสวงหาความรู้ กล่าวคือ มีสมรรถภาพต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานจริงได้ จึงจำเป็นต้องพัฒนาวิธีการประเมินแบบเดิมมาสู่การประเมินตามสภาพจริง เพราะจากการที่สังคมมีความเปลี่ยนแปลงนั้นทำให้บุคคลต้องมีความพร้อมในการดำเนินชีวิตตามแนวสังคมใหม่ ซึ่งมีการแข่งขันกันสูงต้องการบุคคลที่สามารถปฏิบัติงานได้จริง การจัดการเรียนการสอนจึงต้องเน้นการมอบหมายงานให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานจริงโดยผู้เรียน มีการประยุกต์ความรู้ ทักษะ และความสามารถหลายด้านมาใช้ในการปฏิบัติงาน กระบวนการประเมินแบบเดิมมีลักษณะเป็นแนวนอนที่มีขั้นตอนของการสอน การเรียน การประเมิน แยกออกจากกัน แต่การประเมินตามสภาพจริงนั้น กระบวนการทั้งสามจะร้อยรัดกัน โดยการเรียนการสอนจะดำเนินไปพร้อม ๆ กัน หรือเรียนไปประเมินไป ซึ่งจะช่วยให้ทราบความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน ครูจึงต้องปรับกระบวนการเรียนการสอนและการประเมินให้สอดคล้องกับรูปแบบใหม่นี้

ปัจจุบันครูได้รับอิทธิพลจากการปฏิรูปการศึกษาใหม่โดยเปลี่ยนบทบาทครูที่จัดการเรียนการสอนไปพร้อมกับการทำงานบริหาร โดยเน้นการสอนให้ท่องจำมากกว่าการพัฒนาความคิดหรือสอนแบบบรรยายมาเป็นการทำการสอนและการประเมินเข้ามาร้อยรัดเข้าด้วยกัน โดยใช้การประเมินตาม

สภาพจริงซึ่งครูจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและวิธีการปฏิบัติ ซึ่งเป็นแนวทางใหม่เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงบทบาทของครูในการพัฒนาผู้เรียน เพราะการพัฒนาคุณภาพคนเข้าสู่วิถีชีวิตใหม่ของโลกเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ต้องพัฒนาครูให้สามารถนำรูปแบบการประเมินตามสภาพจริงนี้ไปสู่การปฏิบัติให้ได้ ครูจึงต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถพัฒนาตนเองเพื่อการพัฒนาผู้เรียนต่อไปได้ การประเมินตามสภาพจริงจะทำให้ครูผู้สอนได้เรียนรู้การประเมินที่มองผู้เรียนในเชิงบวก สามารถนำนักเรียนให้รู้จักตัดสินใจได้เรียนรู้ในสิ่งที่สนใจมากกว่าการทำตามที่ครูบอก เอาใจใส่นักเรียนมากขึ้นกว่าการทำตามหน้าที่ พัฒนาความสามารถในการสังเกต และสะท้อนสิ่งที่นักเรียนแสดงออกได้

การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจึงเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของครูที่ต้องเปลี่ยนไปจากเดิม ครูต้องมีประสบการณ์อย่างเพียงพอในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และสามารถสรุปผลได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ของผู้เรียน อย่างไรก็ตามการประเมินตามสภาพจริงได้นำมาใช้ระยะหนึ่งแล้ว ภายหลังการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และ 2551 แต่การขยายผลในเชิงของการปฏิบัติยังเป็นไปได้น้อยมาก ทั้งนี้สาเหตุมาจากครูยังไม่เข้าใจ ขาดทักษะ ไม่มั่นใจว่าจะวัดความรู้ได้เท่าเทียมกับการทดสอบ เพราะยังยึดติดกับการสอนหนังสือมากกว่าให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนั้นครูยังเน้นเนื้อหาและเวลาตามหลักสูตรมากกว่ามองที่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จึงทำให้ต้องเร่งสอนเนื้อหาให้จบตามเวลา นอกจากนี้กระบวนการคัดเลือกเข้าศึกษาในระดับต่าง ๆ ยังนิยมใช้คะแนนจากการสอบ จึงทำให้ครูเกิดความไม่แน่ใจว่าลูกศิษย์ของตนจะสอบแข่งขันกับคนอื่นได้หรือไม่ (ชวลิต โปธินคร 2546 : 46)

ดังนั้นการฝึกอบรมจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาครู และการใช้ชุดฝึกอบรม ด้วยสื่อในลักษณะสื่อเดียวหรือสื่อผสมที่ได้รับการพัฒนาขึ้นจะทำให้ผู้รับการฝึกอบรมได้รับประสบการณ์ตรง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรมตามบทบาทที่กำหนดให้ นอกจากนี้ยังทำให้การฝึกอบรมมีมาตรฐานเดียวกัน (นิพนธ์ สุขปรีดี 2537 : 151) และเนื่องจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นสถาบันจัดการศึกษาทางไกลการใช้สื่อจึงมีบทบาทสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอน การพัฒนาชุดฝึกอบรมมาใช้ในการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม จึงเป็นบทบาทที่สำคัญประการหนึ่งที่คณาจารย์ของสำนักทะเบียนและวัดผลจะสามารถดำเนินการให้เกิดขึ้นได้ คณะผู้วิจัยจึงเห็นควรให้มีการพัฒนาชุดฝึกอบรมการประเมินตามสภาพจริงให้กับผู้สอนในระดับต่าง ๆ เพื่อพัฒนาครูให้สามารถใช้เครื่องมือ และวิธีการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งจะช่วยพัฒนาผู้เรียนได้อย่างสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม และศึกษาว่าผลการใช้ชุดฝึกอบรมดังกล่าวจะสามารถทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในความสามารถของครูในการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งในการ

ศึกษาวิจัยครั้งนี้จะร่วมมือกับศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ. ลำปาง ในการดำเนินการฝึกอบรมและประสาน การวิจัย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 ศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรมเรื่องการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงสำหรับครู
- 2.2 พัฒนาชุดฝึกอบรมเรื่องการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงสำหรับครู
- 2.3 ติดตามและประเมินผลการฝึกอบรมโดยใช้ชุดฝึกอบรมเรื่องการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงสำหรับครู

3. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะครูในสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในเขตจังหวัดความรับผิดชอบของศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ. จังหวัดลำปาง

ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ครูที่เข้ารับการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงที่พัฒนาขึ้น ณ ศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ. จังหวัดลำปาง ระหว่างวันที่ 22 – 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2552

4. นิยามศัพท์

4.1 การฝึกอบรม หมายถึง กรรมวิธีที่มุ่งเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงาน

4.2 การพัฒนาครู หมายถึง การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ มีเทคนิค และทักษะในการประเมินสภาพจริง

4.3 ชุดฝึกอบรม หมายถึง สื่อที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้รับประสบการณ์ตรง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรมตามบทบาทที่กำหนดให้

4.4 การประเมินตามสภาพจริง หมายถึง การตัดสินใจสรุปคุณลักษณะที่แท้จริงของผู้เรียนในส่วนของความรู้ ความคิด เจตคติ และทักษะการปฏิบัติไปพร้อมกัน โดยพิจารณาแบบองค์รวมจากข้อมูลที่รวบรวมได้ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ภายหลังจากที่ผู้เรียนได้แสดงการปฏิบัติงานที่เป็นสถานการณ์จริงในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ได้ชุดฝึกอบรมการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงที่มีคุณภาพ เพื่อใช้ในการฝึกอบรมครู อาจารย์ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

5.2 ผู้ที่เข้ารับการอบรมการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง มีความรู้และทักษะในการประเมินตามสภาพจริง สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

5.3 สามารถนำชุดฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นไปใช้ขยายผลในการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมให้กว้างขวาง มากยิ่งขึ้น เป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างมหาวิทยาลัยกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

